

ประโยค ๑ - ๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๕

---

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ต่อไปนี้
- ในสระ ๘ ตัวนั้น สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ.....ชื่อ.....
    สระอีก ๕ ตัว อื่นจากนั้น คือ.....ชื่อ.....๑
๒. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกริโยปกรณ์เท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ พุทธานศาสน์
    จัดเป็นชนิดไหน ๆ
๓. กุล (ตระกูล) ซึ่งเป็น อ การันต์ในนปุงสกลิงค์ มีวิธีแจกด้วยวิภัติทั้ง ๗
    อย่างไรบ้าง ๆ
๔. กิริยาศัพท์เช่นไร จัดเป็นวากจก ๆ มีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
๕. จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูปและสาธนะมาด้วย
- (ก) ปารี คจฺจติ สีเลนาติ ปารุญ ฯ
    (ข) อาวสนฺติ เหตุถาติ อวาโส ฯ
๖. อะไรชื่อว่ากัมมชารยสมาส ๆ มีเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ
๗. ในเสฏฐุตฺตทิต มีปัจจัยเท่าไร ๆ อะไรบ้าง ๆ ราชคหิโก แปลว่าอะไร ๆ
    ลงปัจจัยอะไร ๆ ในตฺตทิตไหน ๆ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง.

ประโยค ๑-๒
เฉลย บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้
ในสระ ๘ ตัวนั้น สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ อ อิ อุ ชื่อ รัสสะ มีเสียงสั้น
สระอีก ๕ ตัว อื่นจากนั้น คือ อา อี อุ เอ โอ ชื่อ ทีฆะ มีเสียงยาว ๆ
๒. ในนิคคหิตสนธิ ได้สนธิกิริโยปกรรม ๔ คือ โลโป ๑ อาเทโส ๑
อาคม ๑ ปกติ ๑ ๆ พุทธศาสน จัดเป็นชนิดโลโป ๆ
๓. กุล (ตระกูล) ซึ่งเป็น อ การ์นต์ ในนปุงสกลิงค์ มีวิธีแจกด้วยวิภัติทั้ง ๗
อย่างนี้

เอก.	พหู.
ป. กุลํ	กุลานิ
ท. กุลํ	กุลานิ
ต. กุเลน	กุลเอหิ กุเลภิ
จ. กุลสฺส กุลา ย กุลตุถิ	กุลานํ
ปญ. กุลสฺมา กุลมฺหา กุลา	กุลเอหิ กุเลภิ
ฉ. กุลสฺส	กุลานํ
ส. กุลสฺมี กุลมฺหิ กุเล	กุลเอสุ
อา. กุล	กุลานิ

๔. กิริยาศัพท์ที่ประกอบด้วยวิภัติ กาล บท วจนะ บุรุษ ธาตุ ดังนี้
จัดเป็นวาก ๆ มี ๕ อย่าง คือ กัตตุวาก ๑ กัมมวาก ๑ ภาววาก ๑
เหตุกัตตุวาก ๑ เหตุกัมมวาก ๑

๕. ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้พร้อมทั้งบอกรูปและสาธนะมา ดังนี้
- (ก) ปารี คจฺจติ สีเลนาติ ปารุ ๑ ผู้ใดยอมถึงซึ่งฝั่งโดยปกติ เหตุนั้น
ผู้นั้น ชื่อว่า ผู้ถึงซึ่งฝั่งโดยปกติ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในอรรถ
แห่งตัสสี่ละ ๑
- (ข) อวสนติ เอตฺถาติ อวาโส ๑ ภิภุทั้งหลาย ย่อมอาศัยอยู่ใน
ประเทศนั้น เหตุนั้น ประเทศนั้น ชื่อว่าเป็นที่อาศัยอยู่(แห่งภิภุทั้งหลาย)
เป็นกัตตุรูป อธิกรณสาธนะ ๑
๖. นามศัพท์ ๒ บท มีวิภัติและวจนะเป็นอย่างเดียวกัน บทหนึ่งเป็นประธาน
คือเป็นนามนาม บทหนึ่งเป็นวิเสสนะ คือเป็นคุณนามหรือเป็นคุณนาม
ทั้ง ๒ บท มีบทอื่นเป็นประธานที่ท่าย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่า
กัมมชารยสมาส ๑ มี ๖ อย่าง คือ วิเสสนปุพฺพปโท, วิเสสนุตฺตรปโท,
วิเสสโนภยปโท, วิเสสโนปมปโท, สมภวานปุพฺพปโท, อวชารณปุพฺพปโท ๑
๗. ในเสฏฐัตถิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ตร, ตม, อียิสฺสก, อีย, อิฏฐ ๑
ราชคหิโก แปลว่า ชนผู้เกิดในเมืองราชคฤห์ หรือผู้อยู่ในเมืองราชคฤห์ ๑
ลง ฉิก ปัจจัย ในตรัตยารัตถิต ๑